

[Lund Jensen.]

brug for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri, ligesom der i landsbyer og andre samlede bebyggelser vil kunne bygges til den stedlige befolknings boligbehov og erhvervsformål.

Princippet om erstatningsfri reguleringer af byggeriet er for længst knæsat i naturfredningsloven ved bestemmelserne i § 25, som tilmed blev betydelig udvidet ved lovrevisionen i 1961. Så vidt jeg forstår, og som vi også har hørt af den højtærede justitsminister, er dette synspunkt helt i overensstemmelse med de almindelige synspunkter i den statsretlige teori om, at sådanne generelle rådighedsbegrænsninger er erstatningsfri.

Derimod er jeg helt indforstået med, at der skal betales fuld erstatning, hvor man ved fredning begrænser en grundejers ret til at udnytte sin ejendom, som han hidtil har gjort. Hvis han som følge af fredning forhindres i at dyrke eller beplante sin jord eller der på anden måde sker begrænsning i hans erhvervsmuligheder ved ejendommens drift, bør han have erstatning for det lidte tab, men det kan aldrig være rigtigt eller rimeligt at yde erstatning for generelle begrænsninger i adgangen til at skalte og valte med vort lands naturværdier efter den tilfældige ejers forgodtbefindende.

Med hensyn til at opnå den tilsigtede planlægning og deraf følgende regulering af det fremtidige byggeri i de åbne landområder, foreslås visse ændringer i de administrative fredsorganer og disses beføjelser.

De eksisterende fredsplanudvalg foreslås bevaret som hidtil, men deres virkeområde udvides betydeligt, idet de efter lovforslaget overtager fredsplanudvalgenes beføjelser til at dispensere fra reguleringsbestemmelserne i de hidtidige § 22- og § 25-områder inden for byudviklingsområderne. Det må siges at være en naturlig og praktisk foranstaltning, efterhånden som alle de områder af landet, der ønskes særlig beskyttet eller reserveret til forskellige formål, forskellige rekreative formål, bliver belagt med fredsplaner.

I modsætning til fredsplanudvalgene og overfredningsnævnet, som efter deres oprindelige opgaver, der fortrinsvis bestod i erstatningsfastsættelser, har domstol-

nende karakter, er fredsplanudvalgene sammensat af planlægningseksperter, fredsplanudvalgenes arkitekter og landinspektører samt repræsentanter for kommuner og amtsråd, sædvanligvis med en amtmand som formand. Især når erstatningsbestemmelserne bortfalder, må det være en praktisk foranstaltning at henlægge fredsplanudvalgenes administration under et sagkyndigt organ som fredsplanudvalgene.

Det forekommer også formålstjenligt, at kulturministeren indtræder som appellinstans på samme måde som boligministeren er det i sager vedrørende byplan- og byreguleringsspørgsmål. Selv om det ikke står anført i lovforslaget, går jeg ud fra, at det ikke i alle tilfælde bliver den højtærede kulturminister personlig, der skal ud at besigtige hver enkelt detalje i fredsplaner eller se på enhver appelleret dispensationsansøgning, men at der, i lighed med hvad der er tilfældet i boligministeriet, etableres en kommitteret institution i fredsplanssager under kulturministeriet. Så vidt jeg er orienteret, virker dette system fortræffeligt i boligministeriet.

Som følge af denne omlægning vil de 2 ankenævne, der blev oprettet i 1961, kunne ophæves, ligesom det må antages, at både fredsplanudvalg og overfredningsnævne herefter får færre arbejdsbyrder, hvilket forhåbentlig fører med sig, at den i mange tilfælde urimeligt lange ekspeditionstid for fredsplanssager kan bringes ned på et mere rimeligt niveau.

Alt i alt finder jeg, at den højtærede kulturminister og hans embedsmænd har haft en særdeles heldig hånd ved udformningen af lovforslaget. Jeg føler mig overbevist om, at vi hermed får skabt et godt grundlag for det planlægningsarbejde, som hidtil har haft alt for dårlige vilkår. Jeg vil udtale min tilfredshed med, at der nu sker en tiltrængt koordinering af bestemmelserne i naturfredningsloven og byreguleringslovene, sådan at både reguleringsbestemmelserne og erstatningsreglerne bliver mere ensartede end hidtil, og jeg vil også gerne udtale min anerkendelse af, at man denne gang har medtaget anvendelige overgangsbestemmelser i lovforslaget.

Jeg vil dog gerne tilføje, at man ikke med dette lovforslag løser alle problemer i forbindelse med naturfredningslovgivningen.